

Regionaal Actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen Provincie Groningen 2023 tot 2030

Opgesteld door Org-ID in overleg met de Provincie Groningen en het Waterbedrijf Groningen

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Urgentie.....	3
3. Opgave en lopende maatregelen.....	4
3.1 Noodzakelijke productiecapaciteit tot 2030.....	4
3.2 Maatregelen ten behoeve van voldoende productiecapaciteit tot 2030.....	5
3.3 Maatregelen ten behoeve van voldoende productiecapaciteit na 2030.....	7
4. Knelpunten, oplossingen en actiehouders.....	7
5. Conclusies / samenvatting.....	9
Bijlage 1. Actieplan voor Waterbedrijf Groningen en provincie Groningen	10
Bijlage 2: Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de actie in de regio wordt opgepakt.....	12
Bijlage 3: Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de acties bij partijen op bovenregionaal liggen.....	15

1. Inleiding

Dit actieplan geeft inzicht in de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen voor het verzorgingsgebied van Waterbedrijf Groningen. Knelpunten, effecten van knelpunten (voor en na 2030) en oplossingsrichtingen komen in beeld. Doel van het actieplan is om het bestuurlijk gesprek te faciliteren en op lokaal en regionaal niveau partijen te bewegen de juiste acties te nemen. Voor knelpunten die uitsluitend op landelijk niveau oplosbaar zijn, worden bestuurders op rijksniveau aangesproken in het overkoepelende Actieprogramma.

De opgave in dit regionaal actieplan is gebaseerd op de resultaten van het RIVM-rapport van april 2023 en geactualiseerd met interviews gehouden tweede helft 2023 met vertegenwoordigers van Waterbedrijf Groningen en de provincie Groningen. De focus ligt op acties met effect op de periode vóór 2030. Voor oplossingen die pas effect hebben na 2030 zijn veelal ook vóór 2030 acties nodig: die worden ook benoemd. De in het actieplan opgenomen knelpunten en oplossingen zijn gebaseerd op de gevoerde gesprekken met waterbedrijf en provincie. Het plan is opgesteld met medewerking van de provincie en het drinkwaterbedrijf.

Maatregelen met betrekking tot waterbesparing maken geen deel uit van het regionaal actieplan. Deze zijn onderdeel van het landelijk actieprogramma Waterbesparing.

Hoofdstuk 2 schetst een beeld van de urgentie rond de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen tot 2030 in de provincie Groningen en het verzorgingsgebied van Waterbedrijf Groningen. De benodigde productiecapaciteit tot 2030 en lopende acties om daaraan te voldoen komen in hoofdstuk 3 aan bod. Knelpunten die realisatie belemmeren, oplossingen, acties en status staan in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies weergegeven.

2. Urgentie

De urgentie voor Waterbedrijf Groningen is hoog. Zelfs wanneer de in het RIVM-rapport opgenomen acties (zie tabel 2) conform planning worden uitgevoerd heeft Waterbedrijf Groningen in 2030 nog steeds een tekort van 1,7 M m³/jaar. Daarmee haalt het bedrijf de benodigde operationele reserve niet in 2030.

Waterbedrijf Groningen moet, om in 2030 te beschikken over voldoende leveringscapaciteit, 6,7M m³/jaar extra productiecapaciteit realiseren. Middels de realisatie van de korte termijn bouwstenen (vergunningcapaciteit De Groeve + 2M m³/jaar, Productiecapaciteit Sellingen + 1,5M m³/jaar, productiecapaciteit De Punt oppervlaktewater + 1,5M m³/jaar) geeft het Waterbedrijf Groningen invulling aan deze opgave. Met deze bouwstenen worden belangrijke stappen gezet en wordt de operationele reserve verhoogd van circa 2 naar circa 7%. Maar ondanks dat deze bouwstenen een planning hebben gericht op realisatie voor 2030, beschikt het waterbedrijf daarmee in 2030 nog niet over voldoende productiecapaciteit vanwege het dan nog steeds aanwezige tekort op de operationele reserve. De gewenste operationele reserve bedraagt namelijk 10%. Bovendien duurt een vergunningprocedure doorgaans 10 à 15 jaar. Daarmee is sprake van een hoog urgente situatie

3. Opgave en lopende maatregelen

Doel van dit hoofdstuk is het geven van inzicht in de kwantitatieve opgave om in 2030 te beschikken over voldoende productiecapaciteit en inzicht in de acties die ervoor moeten zorgen dat de productiecapaciteit ook daadwerkelijk beschikbaar is in 2030. Dat is het vertrekpunt om te toetsen of lopende maatregelen toereikend zijn om het verschil tijdig te overbruggen.

3.1 Noodzakelijke productiecapaciteit tot 2030

In tabel 1 is de opgave voor de benodigde extra productiecapaciteit tot 2030 voor Waterbedrijf Groningen weergegeven.

Tabel 1 Opgave voor Groningen tussen 2023 en 2030 (in miljoen m³ per jaar)

<i>Huidige productie capaciteit (2023)</i>	<i>Prognose noodzakelijke productiecapaciteit in 2030</i>	<i>Toenameproductiecapaciteit tussen 2023 en 2030</i>	<i>Vershil</i>
46,7	53,4 (48,5 verwachte vraag + 4,9 (10%) Operationele Reserve)	5	1,7 te kort (Operationele Reserve = 6,9%)

De getallen in bovenstaande tabel zijn gebaseerd op de vraagprognose van 2023 van Waterbedrijf Groningen. De vraagprognoses wordt ieder jaar geüpdatet en deze kan dus variëren, afhankelijk van de ontwikkelingen.

Na 2030 wordt ingezet op het realiseren van de resterende opgave van 1,7M m³/jaar. De benodigde productiecapaciteit is gebaseerd op de 'base line' prognose waarin Waterbedrijf Groningen de groei van grotzakelijk verbruik vanaf 2022 op '0' heeft gezet. Ook is aanvullend een statistische analyse uitgevoerd om een beeld te krijgen van de bandbreedte van de vraagprognose. Hieruit bleek dat mogelijk de vraag sneller stijgt dan op basis van de base line verwacht mag worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bevolkingsontwikkelingsprognoses van de Provincie Groningen.

3.2 Maatregelen ten behoeve van voldoende productiecapaciteit tot 2030

Om in 2030 te beschikken over voldoende productiecapaciteit moet er voor die tijd 6,7M m³/jaar extra productie capaciteit gerealiseerd worden. Het zwaartepunt daarvoor ligt op:

- uitbreiden van bestaande vergunningen (Groeve)
- operationeel maken van een bestaande winvergunning middels het bouwen van extra productiecapaciteit (Sellingen)

vergroten van de productiecapaciteit uit oppervlaktewater Drentsche Aa: óf door middel van diepinfiltratie, óf door middel van uitbreiding capaciteit langzame zandfilters. In onderstaande tabel 2 is een samenvatting van de geplande projecten opgenomen:

Tabel 2 Realisatie noodzakelijke productiecapaciteit vóór 2030

	Locatie drinkwater-productie	Extra capaciteit (in m ³ /jaar)	Wanneer gerealiseerd	Met wie	Noodzakelijke activiteiten in voorbereiding + status
1	De Groeve	2 M	2024	Waterbedrijf Groningen, Provincie Drenthe	Vergunning is verleend, Productiecapaciteit is beschikbaar.
2	Sellingen	1,5 M	2026	Waterbedrijf Groningen	operationeel maken van de bestaande winvergunning middels bouwen nieuwe productielocatie. Natuurtoets is uitgevoerd. In 2024 aanbesteding.
3	De Punt	1,5 M	2028	Waterbedrijf Groningen, Provincie Groningen (vergunningverlener), Provincie Drenthe, Natuurpartijen	Vergroten productiecapaciteit uit oppervlaktewater Drentsche Aa. Ontwerpfase. Vanwege nabijheid N2000 is extra vergunning voor infiltratie en onttrekking nodig.
	Totaal	+5,0 M	2030		

Volgende productiecapaciteit in 2030 is alleen haalbaar wanneer bij de uitvoering daarvan geen vertraging op de planning ontstaat. De verwachting is dat deze wel gaat optreden. Of dat invloed gaat hebben op het realiseren van de doelen voor 2030 is op dit moment niet bekend.

Meer in algemene zin is het een bron van zorg dat een relatief kort proces voor uitbreiding van de winvergunning voor een bestaande locatie) zeker 5 jaar kost (van interne besluitvorming over de start bij waterbedrijf tot besluitvorming bij bevoegd gezag). De lange doorlooptijd wordt veroorzaakt door een combinatie van diverse factoren, zoals de complexiteit van de aan te leveren informatie, de hoeveelheid benodigde onderzoeken en knelpunten in personele capaciteit.

Een punt van zorg is dat er (te) weinig personele capaciteit is bij de provincie in relatie tot alle opgaven waar zij mee te maken hebben. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er veel nieuwe wet- en regelgeving op de provincies afkomt waar ook capaciteit naar toe gaat en die mensen kan je niet meer ergens anders voor inzetten.

Mensen vasthouden en zorgen voor goede kennisoverdracht in lopende procedures is daarbij ook van groot belang!

Ander zorgpunt is het ontbreken van de handvatten voor het stellen van prioriteiten in de afweging van het groot maatschappelijk belang. Dit speelt zowel bij planvormingsprocessen als in het VTH- proces. Dit wordt mede veroorzaakt doordat het drinkwaterbelang onvoldoende is geborgd in sommige relevante programma's en plannen die betrekking hebben op de ruimtelijke ordening. Ook dat leidt tot vertraging in de proceduretijd. Wel zien we dat door de urgentie nu meer aandacht is voor het drinkwaterbelang. Daar waar het drinkwaterbelang al is geborgd is het belangrijk alert te blijven dat het belang in de praktijk ook daadwerkelijk meegenomen wordt. Dringend advies is een duidelijk afwegingkader aan de voorkant beschikbaar te maken in combinatie met een goede borging in de relevante programma's en plannen. Dit draagt ook bij aan snellere (bestuurlijke) besluitvorming omdat de kaders helder zijn.

Er is ook zorg dat als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, waarbij het uitgangspunt van 'nee, tenzij' is vervangen door 'ja, mits', maakt dat de risico's voor de emissie van verontreinigingen naar het oppervlaktewater groter zijn geworden. Dit ook omdat een groot aantal activiteiten niet meer vergunningsplichtig zijn in de Omgevingswet.

Ten aanzien van de financierbaarheid van de opgave zijn de noodzakelijke investeringen voor de periode 2024-2028 geborgd middels het meerjaren investeringsplan van Waterbedrijf Groningen. Indien gedurende de looptijd van het MJP blijkt dat aanvullende investeringen noodzakelijk zijn, komt de financiering hiervan onder druk te staan en daarmee de uitvoerbaarheid van deze aanvullende investeringen. Beperkende factor in deze is onder meer de WACC (Weighted Average Cost of Capital). Hoewel er op diverse niveaus gewerkt wordt aan een verbeterde financiering van de drinkwatersector (w.o. aanpassingen in de WACC systematiek) is er zeker sprake van urgentie in het komen tot concrete stappen naar een verbeterde financieringspositie van de sector.

Naast de realisatie van extra vergunningen en productiecapaciteit zet Waterbedrijf Groningen middels het Watertransitieprogramma tegelijkertijd sterk in op vermindering van de watervraag en het vergroten van waterbeschikbaarheid in algemene zin, zodat het ook makkelijker is om alternatieven te realiseren voor bedrijven die voor hun proces niet direct drinkwater nodig hebben.

3.3 Maatregelen ten behoeve van voldoende productiecapaciteit na 2030

Verkend is in hoeverre nieuwe winningen kunnen bijdragen aan het realiseren van voldoende productiecapaciteit. Gezien de doorlooptijd voor het realiseren van een nieuwe winning (vanaf project MER tot aan oplevering van de productielocatie is dat ca. 15 jaar) is dit een lange termijn oplossing. Dit neemt niet weg dat de voorbereiding nu al wel in gang gezet moet worden.

Concreet wordt het tekort van 1,7 M m³/jaar na 2030 opgelost middels het ontwikkelen van de dan aangewezen gebieden voor strategische drinkwaterreserves (ASV's). Het ASV-traject loopt nog in de provincie Groningen. Er zijn zoekgebieden aangewezen en in 2024 loopt een plan m.e.r. procedure, met het doel om de (gecomprimeerde) ASV's daadwerkelijk door Provinciale Staten (PS), via Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Groningen aan te wijzen en te beschermen.

Daarna kan Waterbedrijf Groningen aan de slag met vervolgstappen, om een vergunning aan te vragen en de benodigde productiecapaciteit en infrastructuur aan te leggen.

4. Knelpunten, oplossingen en actiehouders

Dit actieplan brengt de benodigde prioritaire acties in beeld om in 2030 te beschikken over aanvullende productiecapaciteit, al zal dit nog niet voldoende zijn. Daarom wordt tegelijkertijd ook nu al gewerkt aan de opgave om na 2030 voldoende drinkwater te kunnen leveren.

In tabel 3 zijn de prioritaire knelpunten, oplossingen/acties en actiehouders opgenomen die van belang zijn voor een specifieke productielocatie of voor alle locaties. Er is onderscheid gemaakt tussen acties die nationaal geregeld worden, die bovenregionaal georganiseerd worden (regio generiek) en die regio specifiek zijn (acties alleen in deze regio).

Tabel 3 Prioritaire knelpunten, acties en actiehouders op drie niveaus (tot 2030)

	Productie locatie	Prioritaire knelpunten	Prioritaire acties (doorbraken: groen)	Niveau acties	Actiehouder(s)
1	De Groeve				Afgerond
2	Sellingen	Lange looptijden en procedures o.a aanleg transportcapaciteit (1.1)	Strakke regie op totale traject vergunningen	Regio specifiek	Provincie, gemeenten en grondeigenaren
		Trage besluitvorming	Integraal afwegingskader (drinkwater, natuur, wonen)	Nationaal	Ministeries IenW, LNVN en BZK
3	De Punt	Lange looptijden en procedures (1.1)	Integraal afwegingskader (drinkwater, natuur, wonen)	Nationaal	Ministeries IenW, LNVN en BZK
		1.1 Lange looptijden en procedures	Strakke regie op totale traject vergunningen	Regio specifiek	Provincie Groningen, Waterbedrijf, Provincie Drenthe, Natuurorganisaties
4	Alle locaties	Disbalans watersysteem (5.)	Gedragen toekomstvisie op robuust watersysteem lange termijn (2050 en verder)	Regio specifiek	Provincie Groningen, waterschappen, Provincie Drenthe, Waterbedrijf Groningen, TBO's
5	Alle locaties	Kennis en ervaring over beleid- en regelgeving en gebiedsprocessen, met name consequenties Omgevingswet (3.3)	Instellen pool met experts en/of kennisplatforms op gebied wet- en regelgeving en proces vergunningaanvraag/Omgeving swet	Bovenregionaal	Drinkwaterbedrijven, provincies +IenW (en LNVN)
6	Alle locaties	Personele capaciteit bij Provincie en Waterbedrijf (3.1)	Personeel behouden intern Wervingscampagne 'kom werken in de drinkwatersector' en/of 'kom werken bij de provincie'	Regio specifiek en bovenregionaal	Provincie Groningen en Waterbedrijf

Ter inspiratie biedt bijlage 2 van dit actieplan een uitgebreid overzicht van knelpunten, acties (doorbraken) en actiehouders die in Groningen relevant zijn. In bijlage 3 vindt u een uitgebreid overzicht van bovenregionale en landelijk knelpunten, acties (doorbraken) en actiehouders.

Bij een doorbraak of versneller gaat het om wat we nu nog niet (kunnen) doen (groen gedrukt). De actiehouder neemt het voortouw (vet gedrukt), zo nodig samen met anderen. Voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening in Groningen geldt dat de knelpunten en effecten alleen oplosbaar zijn door samen de schouders onder de acties en doorbraken te zetten.

5. Conclusies / samenvatting

Samenvattend is de urgentie voor de regio Groningen hoog. De verwachting is dat met de huidige maatregelen 5M m³/jaar extra productiecapaciteit wordt gerealiseerd. Desondanks heeft Waterbedrijf Groningen nog steeds een tekort van 1,7 M m³/jaar op de operationele reserves in 2030. De doorlooptijd van vergunningaanvragen en andere procedures is lang wat de kans vergroot dat de projecten niet tijdig gereed zijn en daarmee in 2030 de operationele reserve niet op orde is.

De belangrijkste knelpunten die ervoor kunnen zorgen dat de geplande productiecapaciteit niet gehaald kan worden zijn:

- Lange doorlooptijd en vertraging in de verlening van de benodigde nieuwe vergunningen en het kunnen/mogen benutten van bestaande vergunningen.
- De noodzaak van het uitvoeren van de vele onderzoeken die voorkomen uit wettelijke verplichtingen, die soms ook onderling conflicterend zijn, alvorens een vergunning kan worden aangevraagd maakt het proces complex. Het zorgvuldig doorlopen van het proces en invulling geven aan alle tijdens het proces naar voren komende onderzoeksvragen leidt tot lange doorlooptijden. Centraal staat de vraag wanneer is er voldoende onderzoek gedaan. En hoe kunnen we het aantal onderzoeksvragen beperken door concreet invulling te geven aan het principe 'drinkwater als dwingende reden van groot maatschappelijk belang'.
- Tekorten in personele capaciteit bij bevoegd gezag.
- Onvoldoende specialistische kennis over wetgeving en procedures bij het drinkwaterbedrijf en de provincie. Onder andere vanwege onduidelijkheid over de effecten van de Omgevingswet.
- Afweging tussen met name Natuur en drinkwater als functie van groot maatschappelijk belang, maar ook de afweging met andere belangen is aan de orde.
- Beschikbare financiële ruimte

Goede samenwerking met de diverse stakeholders in een gebied is belangrijk om het proces van de vergunningaanvraag succesvol af te ronden. Rekening houden met elkaars belangen en gezamenlijk zoeken naar oplossingen leidt tot betere en toekomstbestendige plannen, vergroot draagvlak en vermindert de kans op vertraging. Desondanks is het niet te voorkomen dat in het traject een afweging nodig is tussen diverse maatschappelijke belangen.

Om als provincie besluitvaardig te kunnen optreden, duidelijkheid te hebben over de balans tussen zorgvuldigheid en omvang van noodzakelijke onderzoeken en zodoende de vergunningstrajecten voortvarend af te kunnen ronden zijn provincie en drinkwaterbedrijf sterk gebaat bij het beschikbaar komen van een afwegingskader van drinkwater als functie van groot maatschappelijk belang ten opzichte van andere zwaarwegende functies. Met oog op draagvlak voor het afwegingskader is een suggestie om de diverse stakeholders hierbij te betrekken.

Een strakke regie door het bevoegd gezag kan waardevol zijn in dit soort processen. Het maken van procesafspraken (stroomlijnen) in de regio gericht op het zo snel als mogelijk is doorlopen van de vergunningsprocedures kan daarbij ondersteunend zijn. Onderdeel van deze afspraken zijn een mijlpalen planning voor de lopende vergunning trajecten en het, per traject, organiseren van een bestuurlijke tafel die vanuit commitment met de opgave de regie houdt op het tijdig doorlopen van het traject. Het voortouw hiervoor ligt bij de provincie. Dit in combinatie met de acties gericht op het oplossen van de tekorten in capaciteit en vergroten van de benodigde kennis.

Voor de termijn na 2030 is het belangrijk dat voldoende bronnen voor drinkwater een goede plek krijgt in gebiedsprocessen. Het inzetten op het herstel van het bodem- en watersysteem gaat leiden tot een grotere beschikbaarheid van bronnen voor drinkwater. Dit levert ruimte op voor nieuwe bronnen, maar biedt mogelijk ook meer mogelijkheden om de inzet van bestaande bronnen te vergroten zonder schade aan de omgeving. Aandacht voor het borgen van het drinkwaterbelang en regie op het toepassen daarvan bij deze programma's en trajecten is daarbij van belang. In lijn met het Vewin standpunt pleiten wij ervoor om het drinkwaterbelang in gebiedsprocessen mee te nemen.

Bijlage 1. Actieplan voor Waterbedrijf Groningen en provincie Groningen

Maatregel/oplossingsrichting (basis: RIVM-rapport, tabel 7 p63)	Wanneer gerealiseerd	Hoeveel extra productiecapaciteit	Wie is de trekker (organisatie)	Welke partijen zijn noodzakelijk	Welke randvoorwaarden
Waterbesparing stimuleren	Continue aandacht voor				
Nieuwe winningen zoeken/ realiseren (volgende stap na aanwijzen ASV)	> 2030	Minimaal 1,7M m ³ /jaar	ASV provincie daarna WBG	Provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties, landbouw	
Bestaande winvergunning operationeel maken (Sellingen)	2026	1,5M m ³ /jaar	WBG	Provincie, gemeenten en grondeigenaren ook voor aanleggen transportcapaciteit en distributiepompstation om water op de plek te krijgen waar dat nodig is.	
Bestaande winvergunning/ convenant uitbreiden of opheffen restrictie Wet Natuurbescherming (De Groeve)	Gerealiseerd	2M m ³ /jaar			
Diepinfiltratie of uitbreiden capaciteit langzame zandfilters (oppervlaktewaterwinning de Punt)	2028	1,5M m ³ /jaar	WBG	Provincies, Natuurpartijen	
Alternatieve bronnen WBG zet alternatieve bronnen vooral in voor industriewater/groot zakelijke klanten, om de groei van grootzakelijk gebruik uit drinkwater op '0' te houden.	Voor drinkwater > 2030				

	Maatregel/oplossingsrichting (basis: RIVM-rapport, tabel 7 p63)	Wanneer gerealiseerd	Hoeveel extra productiecapaciteit	Wie is de trekker (organisatie)	Welke partijen zijn noodzakelijk	Welke randvoorwaarden
	Overzetten industriële klanten/laagwaardige gebruikers	Niet te zeggen wanneer. WBG gaat dit vooral doen om de totale groei van grootzakelijk gebruik op '0' te houden en mits er voldoende alternatieve bronnen gerealiseerd kunnen worden. Dat is niet vanzelfsprekend en vraagt vaak een lange doorlooptijd (10 jaar)				
	Verplaatsen vergunningen tussen gebieden	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Optimalisatie waterverdeling winning en/of productie	Doorlopend. Belangrijkste projecten moeten voor 2028 uitgevoerd zijn: Verzwaren Onnen-Ruischernbrug (ring om de stad) en niet "koppelleiding + DPS' tussen WMD en WBG				
	Extra grondwater i.p.v. oppervlaktewater					
	Innamecapaciteit opp.w. vergroten	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Grotere voorraad duinen en bekkens	NVT (tabel 7 RIVM)				
	Optimalisatie zuivering (beperken verliezen)					
	(Tijdelijk) verhogen inkoop	NVT (tabel 7 RIVM)				
	<i>Subtotaal (extra m³ per jaar)</i>					

Bijlage 2: Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de actie in de regio wordt opgepakt

	Knelpunt	Effecten	Oplossing en actie en doorbraken	Actiehouder	Status
1	Wet en regelgeving: Wet Natuurbescherming, Stikstofwet, Omgevingswet, Wet Milieubeheer: MER, Waterwet (voor vergunning onttrekken- water), Drinkwaterwet, ...				
1.1	Lange doorlooptijden en procedures (Natura2000 en vogel & habitatregelgeving en Omgevingsvergunning)	Vertraging in het proces van aanvraag van nieuwe Waterwetvergunning of uitnutten van bestaande vergunning of aanvraag vergunning voor de bouw van infrastructuur voor drinkwater, vaak als gevolg van weerstand uit de omgeving, inspraak- en beroepsprocedures en noodzaak tot doen van aanvullende onderzoeken. Vanwege stagnatie bij het niet kunnen nemen van noodzakelijke besluiten (complexiteit, procedures) ontstaat vertraging waardoor doorlooptijd processen vertragen	Bij start van een vergunnings- of bouwtraject met betrokken overheden afspraken maken over samenwerking, helderheid over rol en verantwoordelijkheid betrokken partijen, tijdspad, prioriteren van inzet capaciteit en anticiperen op voor de vergunning noodzakelijke informatie en hoe en wanneer escalatie plaatsvindt. De regio op het totale traject om te komen tot een vergunning ligt bij een daarvoor in te stellen bestuurlijke tafel. Parallel aan de onderzoeken alvast mogelijke mitigerende en compenserende maatregelen identificeren in combinatie met goede afstemming met stakeholders Formuleren waar een vergunningaanvraag aan moet voldoen om Raad van State proof te zijn. Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater) en hierin het actief benutten 'dwingende redenen van groot maatschappelijk belang' meenemen . (zie ook tabel 3)	DW-bedrijf + provincie + betrokken overheden DW-bedrijf Provincie + Omgevingsdienst Provincie + IPO	
1.2	Verandering van wet- en regelgeving tijdens de planfase	Afname van bestaand draagvlak bij stakeholders als gevolg van beleid wat los staat van de drinkwateropgave.	Integraal oppakken in gebiedsprocessen en z.s.m. aanwijzen ASV en integraal meenemen en borgen in transitieplannen voor het landelijk gebied (vanuit de principes van Water & Bodem sturend). ASV's randvoorwaardelijk meenemen. Vanuit regio Rijk vragen om bij uitwerking van nieuw beleid in vroegtijdig stadium regio te betrekken met oog op de consequenties voor de gebiedsprocessen. Betere communicatie Rijk-Regio en betrekken alle partijen bij nieuw beleid.	Provincie en DW-bedrijf Provincie en DW-bedrijf	
2	Weerstand uit omgeving				
2.1	Slechte beeldvorming drinkwaterwinning	Verkeerde of onvolledige beelden leiden tot een kritische	Onderzoeken welke beelden stakeholders hebben	DW-bedrijf + provincie	Uitgevoerd door WBG

		omgeving en/of tot weerstand tegen ontwikkeling drinkwatervoorziening bij stakeholders in gebied	Communicatie gericht op vergroten inzicht feiten Meer nadruk op volksgezondheid t.o.v. natuur Verdere ontwikkeling strategisch omgevingsmanagement Hele pakket aan maatregelen laten zien helpt bij vergroten vertrouwen. Actief laten zien dat je andere maatschappelijke vraagstukken serieus neemt.	DW-bedrijf + provincie DW-bedrijf DW-bedrijf DW-bedrijf + provincie	Programma Watertransitie WBG voldoet hieraan. Dit dragen wij ook actief uit.
				DW-bedrijf	
2.2	Koppeling van lokale belangen aan vergunningaanvraag m.b.t. drinkwater of aanvraag bouw infrastructuur (toevoegen 2.3) + aanpassen omschrijving	Mede overheden verlenen niet de noodzakelijke vergunningen voor de realisatie van infrastructuur waardoor vertraging ontstaat. Redenen hiervoor kunnen zijn: strijdige lokale belangen, of het feit dat mede overheden het proces gebruiken als breekijzer om eigen doelstellingen te verwezenlijken.	Vooraf verdieping in sentiment omgeving Inzicht in wie waar over gaat bij aanleg van ondergrondse infrastructuur en benodigde vergunningen middels indringend overleg met de bestuurlijke partijen en middels een toezichtsignaal met urgentie om verantwoordelijk overheden aan te spreken hun zorgplicht actief uit te voeren. (zie ook 1.1. waarbij het daar afgesproken stappenplan als basis dient)	DW-bedrijf DW-bedrijf + provincie Provincie + DW-bedrijf	
2.3	zoektocht locatie wordt onderdeel van grotere beleidsmatig en bestuurlijk afwegingsproces	Vertraging van het traject aanvraag Waterwetvergunning en kans op impasse omdat coördinatie en regie op drinkwatervoorziening bij deze vraagstukken ontbreekt.	Zie bij 2.2.	Provincie	
3	Organisatorische aspecten				
3.1	Personele capaciteit bij drinkwaterbedrijven en/of provincie	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning, onderhouden relatie met omgeving onder druk	Personeel behouden intern Wervingscampagne ‘kom werken in de drinkwatersector’ en/of ‘kom werken bij de provincie’ Saenwerking tussen DW-bedrijven en tussen provincies mbt uitwisseling personeel (zie ook 3.3) CAO drinkwatersector aanpassen	DW-bedrijf en/of provincie DW-bedrijven samen Provincies samen DW-bedrijven samen Provincies samen DW-bedrijven samen	
3.2	Capaciteit bij marktpartijen	Vertraging omdat noodzakelijke onderzoeken of adviezen niet tijdig geleverd kunnen worden of omdat uitvoering bouwtraject	Bundelen opdrachten voor aannemers/adviesbureaus + continuïteit bieden in werkaanbod zodat aannemers/adviesbureaus hun personeels- en wervingsbeleid hierop kunnen instellen.	DW-bedrijven samen	

		vertraagd.			
3.3	Kennis en ervaring over beleid- en regelgeving en gebiedsprocessen	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning en verwerven draagvlak bij stakeholders	Goede overdracht van senioren naar nieuwe medewerkers, intern goed vastleggen van procedures en afspraken Intensiveren kennisuitwisseling tussen bedrijven Instellen pool met experts en/of kennisplatforms op gebied wet- en regelgeving en proces vergunningaanvraag	DW-bedrijven samen + provincies + waterschappen DW-bedrijven samen DW-bedrijven samen + provincies +IenW (en LVVN)	
3.5	Aansluiting op Elektriciteitsnet??	Vertraging in realiseren extra productiecapaciteit voor drinkwater	Energie neutraal zijn (groen) Vroegtijdig aansluitingen aanvragen	DW-bedrijven zelf DW-bedrijven zelf	
4.3	Invloed van kwaliteit oppervlaktewater op grondwaterwinning en natuurherstel	Oppervlaktewater met een 'slechte' kwaliteit dat wordt ingelaten als mitigerende maatregel of via natuurlijke loop door grondwaterbeschermingsgebied stroomt verslechtert de grondwaterkwaliteit	Versneld halen van de KRW-doelen Vinger aan de pols houden waar invoering Omgevingswet nadelig uitwerkt voor bescherming van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en op basis daarvan actie ondernemen.	Waterschappen, Rijk en provincie Groningen en Drenthe Provincie ism DW-bedrijf	
5	Disbalans in het watersysteem	Regionale tekorten waterbeschikbaarheid voor drinkwater; balans in watersysteem geeft grotere ruimtedruk	Gedragen toekomstvisie op robuust watersysteem lange termijn rekening houdend met Water en Bodem Sturend (2050 en verder)	Provincie ism waterschap en overige stakeholders	
5.1	Beschikbaarheid van water	Vertraging in realiseren extra productiecapaciteit voor drinkwater vanwege bezwaren tegen de effecten op de omgeving	Mitigerende en adaptieve maatregelen (bv. restwater actief infiltreren in bodem, ...)	DW-bedrijf + provincie	
6	Schaarste in ruimte (zowel boven- als ondergronds)	Geen plek voor nieuwe win- en productielocaties; vertraging aanleg/beheer infra voor drinkwater	Aan tafel bij prioritaire beleidsdossiers zoals transitie landelijk gebied, Water en Bodem Sturend, NOVEX en Deltaprogramma Zoetwater; kansen zoeken om functies te stapelen Tijdig ruimtelijke reserveringen maken (zoals ASV's bij grondwater) (maatregelen: actief infiltreren water bij waterwinning, natuur en drinkwaterwinning combineren). Periodiek update vastgestelde ASV's om te voorkomen dat de toekomstige drinkwatervoorziening in de knel komt in combinatie met het opnemen van doelen voor drinkwater in ruimtelijke plannen als randvoorwaarde.	DW-bedrijf, samen met provincie en Rijk DW-bedrijf + Provincie provincie	

Bijlage 3: Overzicht van knelpunten, oplossingen, doorbraken en actiehouders waarvoor de acties bij partijen op bovenregionaal liggen

	Knelpunt	Effecten	Oplossing en actie en doorbraken	Actiehouder	Status
1	Wet en regelgeving: Wet Natuurbescherming, Stikstofwet, Omgevingswet, Wet Milieubeheer: MER, Waterwet (voor vergunning onttrekken- water), Drinkwaterwet, ...				
1.1	Lange doorlooptijden en procedures (Natura2000 en vogel & habitatregelgeving en Omgevingsvergunning)	Vertraging in het proces van aanvraag van de Waterwetvergunning of de vergunning voor de bouw van infrastructuur voor drinkwater, vaak als gevolg van weerstand uit de omgeving, inspraak- en beroepsprocedures en noodzaak tot doen van aanvullende onderzoeken. Vanwege stagnatie bij het niet nemen van noodzakelijke besluiten ontstaat vertraging waardoor doorlooptijd processen vertragen	Inzetten op het ontwikkelen van wet- en regelgeving voor noodoplossingen, bijvoorbeeld flexibele vergunningen om (tijdelijk) meer water te onttrekken. Idem voor genereren benodigde stikstofruimte voor uitvoering bouwprojecten. Helder, uniform afwegingskader om wens tot snellere integrale besluitvorming te faciliteren (bv. natuur, woningbouw, drinkwater) Actief benutten 'dwingende reden van groot maatschappelijk belang'	Provincies/IPO of IenW Provincies + IPO Rijk: IenW en LVVN vanuit zorgplicht	
1.2	Verandering van wet- en regelgeving tijdens de planfase	Afname van bestaand draagvlak bij stakeholders als gevolg van beleid wat los staat van de drinkwateropgave.	Rijk betreft regio in een vroegtijdig stadium bij uitwerking van nieuw beleid met het oog op de consequenties voor de gebiedsprocessen. In NPLG (of vergelijkbare trajecten) drinkwater als integraal en volwaardige opgave en belang meenemen. Betere communicatie Rijk-Regio en betrekken alle partijen bij nieuw beleid.	Min IenW en LVVN Min IenW en LVVN Min IenW en LVVN	
2	Weerstand uit omgeving				
2.2	Koppeling van lokale belangen aan vergunningaanvraag m.b.t. drinkwater of	Mede overheden verlenen niet de noodzakelijke vergunningen voor de realisatie van infrastructuur waardoor vertraging ontstaat. Redenen hiervoor kunnen zijn: strijdige lokale belangen, of het feit dat mede overheden het proces gebruiken als breekijzer om eigen doelstellingen te	Zienschijzen: proces inkorten (Wet Regie Volkshuisvesting) via actief benutten dwingende reden van groot openbaar belang	IenW + BZK	

		verwezenlijken.			
3	Organisatorische aspecten				
3.3	Kennis en ervaring over beleid- en regelgeving en gebiedsprocessen	Vertraging in de uitvoering van projecten en kans op missers bij aanvraag en beoordeling van de vergunning en verwerven draagvlak bij stakeholders	Instellen pool met experts op gebied wet- en regelgeving en proces vergunningaanvraag	Vewin en IPO ism +IenW (en LVVN?)	
3.5	Aansluiting op elektriciteitsnet	Vertraging in realiseren extra productiecapaciteit voor drinkwater	Voorrang bij energieproducenten (energietransitie) mede vanuit uitgangspunt vitale sector en dwingende reden van groot maatschappelijk belang Landelijke aanpak oplossen netcongestie om zorg te dagen voor voldoende aansluitcapaciteit c.q. versnelling van benodigde acties.	DW-bedrijf + energie leverancier; min EZK? Energieproducenten + min EZK	
4	Verslechtering van de kwaliteit van de bron				
4.3	Invloed van kwaliteit oppervlaktewater op grondwaterwinning en natuurherstel	Oppervlaktewater met een 'slechte' kwaliteit dat wordt ingelaten als mitigerende maatregel of via natuurlijke loop door grondwaterbeschermingsgebied stroomt verslechtert de grondwaterkwaliteit	Versneld halen van de KRW-doelen. Restopgaven na 2027 borgen in NPLG. Strakker sturen op maatregelen gericht op beperken emissies van nutriënten en andere stoffen (ook met oog op invoering Omgevingswet)	Waterschappen, Rijk en IPO	
5.	Disbalans in het watersysteem	Regionale tekorten waterbeschikbaarheid voor drinkwater; balans in watersysteem geeft grotere ruimtedruk	Gedragen toekomstvisie op robuust watersysteem lange termijn (2050 en verder) Inzetten op beter vasthouden en minder afvoeren Een meer dwingende status genereren voor de structurerende keuzen in de beleidsbrief Water en Bodem sturend (met name keuzes 3,4, 7, 30 en 33)	UvW + waterschappen, samen met stakeholders Waterschappen IenW	